

DATOS IDENTIFICATIVOS

Xestión Medioambiental, de Seguridade e Saúde Laboral e da Responsabilidade Social Corporativa. Sistemas Integrados de Xestión da Calidade

Materia	Xestión Medioambiental, de Seguridade e Saúde Laboral e da Responsabilidade Social Corporativa. Sistemas Integrados de Xestión da Calidade			
Código	O04M157V01205			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Fernández González, Arturo José			
Profesorado	Fernández González, Arturo José Nogueira Cayetano, Carmen Sánchez Sánchez, Ignacio Sánchez Táboas, Jorge Horacio			
Correo-e	ajfdez@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			

Descrición xeral Nun Máster sobre Creación, Dirección e Innovación na Empresa, necesariamente debe darse un protagonismo relevante a contidos específicos sobre xestión medioambiental, da seguridade e saúde laboral, e da responsabilidade social corporativa, porque:

- Por un lado, innovar sen ter en conta os impactos ambientais, na seguridade e saúde dos traballadores, e na sociedade, conduce, por regra, a un resultado moi efémero. Pode non ser máis do que producir algo de novo, que o mercado, rapidamente, vai rexeitar.

- Por outro lado, os sistemas de xestión baseados en normas internacionais nestes eidos (como a familia de normas ISO 14000, de xestión ambiental, a OHSAS 18000, de seguridade e saúde no traballo, ou a SGE 21 ou a SA 8000, de RSC) comportan, en si mesmos, varias compoñentes e metodoloxías, que permiten que o coñecemento xerado no proceso de innovación, se vaia potenciando no ciclo virtuoso do tipo PDCA : Plan; Do; Check; Act, base da mellora continua e destes sistemas. Por este motivo, o coñecemento básico destas normas amplamente coñecidas e implantadas no ámbito empresarial é necesario nun Máster deste nivel.

- Finalmente, a integración dos sistemas de xestión é un requisito nos tempos que corren. Actualmente, tras os varios anos dedicados á Calidade Total e á Reenxeñaría, o mundo empresarial presenta unha nova e forte tendencia: a utilización dos Sistemas Integrados de Xestión.

O desenvolvemento da tecnoloxía da información trouxo oportunidades para as empresas se reestruturaren, alén de tornar posíbel a crecente integración de sistemas estruturados para atender aos procesos de negocio e soportar o fluxo de información asociado. Neste escenario, emerxen as filosofías de xestión que procuran integrar informacións provenientes das máis diversas áreas da empresa, como financeira, produción, materiais, vendas, calidade, innovación, xestión medioambiental, responsabilidade social, etc.

Esta materia adícase aos sistemas de xestión empresarial, con especial atención á xestión medioambiental, da seguridade e saúde no traballo, e da RSC, e aos modelos existentes, en xeral internacionais, para os mesmos (normas ISO 14000, Regulamento EMAS, estándar OHSAS 18000, SGE 21, SA 8000, etc.).

Primeiramente, estúdanse os fundamentos dos devanditos sistemas de xestión con relación ás súas correspondentes normas internacionais, prestando atención ás súas connotacións coa mellora da competitividade da empresa. Finalmente, proporciónanse claves para a súa correcta implantación e mantemento no tempo.

Competencias

Código

A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Capacidade de organización e planificación.
B2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos.
B4	Capacidade para a toma de decisións.
B15	Competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas.
C2	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional.
D1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares.
D6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Tomar conciencia do impacto que o desenvolvemento da actividade empresarial ten na contaminación do medio ambiente. Diferenciar as obrigacións das empresas en materia de prevención da contaminación, fronte á voluntariedade dos sistemas de xestión ambiental baseados nas normas.	A1 A2 A4 A5 B4 C2

Lembrar a lexislación vixente de aplicación en materia de xestión ambiental e xestión da seguridade e saúde laboral.	A1 A2 A4 A5 B1 B2 B4 B15 D1 D6
Valorar as vantaxes derivadas da xestión ambiental no desempeño da actividade empresarial e no desenvolvemento sustentable. Coñecer os referenciales sobre sistemas de xestión ambiental: ISO 14000 e Regulamento EMAS.	A1 A2 A4 A5 B1 B2 B4 B15 C2 D1 D6
Adquirir unha perspectiva xeral acerca da xestión dos riscos laborais. Valorar as vantaxes derivadas da xestión da seguridade e saúde no traballo no desempeño da actividade empresarial. Coñecer os referenciais sobre sistemas de xestión da seguridade e saúde laboral: OHSAS 18000.	A1 A2 A4 A5 B1 B2 B4 B15 C2 D1 D6
Explicar as vantaxes da integración de sistemas de xestión, con especial atención á integración dos sistemas de xestión da calidade, medioambiente e seguridade e saúde laboral.	A1 A2 A4 A5 B1 B2 B4 B15 C2 D1 D6

Contidos

Tema

Tema 1. Introducción á xestión medioambiental.
Lexislación medioambiental

Tema 2. A normativa ISO 14000. A norma ISO 14001:2015. Deseño, desenvolvemento, implantación, certificación e mantemento dun sistema de xestión medioambiental (SXMA) segundo ISO 14000

Tema 3. O Regulamento EMAS. Comparación ISO 14000-EMAS

Tema 4. A problemática da xestión dos residuos

Tema 5. Introducción á xestión da seguridade e saúde no traballo. Lexislación de prevención de riscos laborais.

Tema 6. A xestión da seguridade e saúde na empresa

Tema 7. A normativa OHSAS 18000. O estándar OHSAS 18001:2009. Sistema de xestión da seguridade e saúde no traballo (SXSST) segundo OHSAS 18000

Tema 8. Sistemas integrados de xestión

Tema 9. A xestión da Responsabilidade Social Corporativa (RSC)

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	10	10	20
Estudo de casos/análises de situacións	3	3	6
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	2	4
Probas de tipo test	1	8	9
Informes/memorias de prácticas	0	36	36

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudantado.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rotinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Complemento da lección maxistral.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	
Sesión maxistral	
Estudo de casos/análises de situacións	

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellar elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	20	A1 B4 C2 A5 B15
Informes/memorias de prácticas	Elaboración dun documento por parte do alumno (individual ou en grupo) no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos, no seu caso. Para determinadas sesións esíxese asistencia. No caso de non asistir, o alumno deberá elaborar un traballo individual relacionado coa sesión á que non asistiu, seguindo as instrucións do profesor, e presentar un documento correspondente ao mesmo.	80	A1 B1 C2 D1 A2 B2 D6 A4 B4 A5 B15

Outros comentarios sobre a Avaliación

Ademáis do conxunto de criterios de avaliación enriba exposto, para superar a materia por avaliación continua esíxese asistencia a determinadas clases da materia. A inasistencia a ditas clases poderase compensar elaborando os traballos que o profesor encomende a tal efecto ao alumno/a.

Exame de segunda convocatoria:

Realizarase un exame no mes de xullo para aqueles alumnos/as que non superasen a materia polo sistema de avaliación continua (debido a non ter superado a materia a través do conxunto de métodos exposto anteriormente). Neste caso, a cualificación obtida no exame constituirá o 100% da nota.

Observacións:

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Máster para o curso 2016-2017. Non obstante, o calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consultade a páxina web do Máster por se hai cambios no mesmo. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na mencionada páxina web (<http://mastercidie.webs.uvigo.es/index.php/gl/docencia-menu-gl/horarios-e-guia-novo-alumnado>).

Bibliografía. Fontes de información

SEOÁNEZ CALVO, M. y ANGULO AGUADO, I., **Manual de Gestión Medioambiental de la Empresa: Sistemas de Gestión Medioambiental, Auditorías Medioambientales, Evaluaciones de Impacto Ambiental**, 1999,

RUBIO ROMERO, J.C., **Gestión de la Prevención de Riesgos Laborales: OHSAS 18001, Directrices OIT y Otros Modelos**, 2002,

Cuadernos IMPIVA, **Aspectos medioambientales. Identificación y evaluación**, 2002,

IHOBE, **Indicadores Medioambientales para la Empresa**, 1999,

ROBERTS, H.; ROBINSON, G., **ISO 14001. EMS. Manual de Sistema de Gestión Medioambiental**, 1999,

VAQUERO PUERTA, J.L.; CEÑA CALLEJO, R., **Prevención de Riesgos Laborales: Seguridad, Higiene y Ergonomía**, 2000,

WOODSIDE, G.; AURRICHIO, P., **Auditoría de Sistemas de Gestión Medioambiental: Introducción a la Norma ISO 14001**, 2001,

DE LA CUESTA GONZÁLEZ, M.; RODRÍGUEZ DUPLÁ, L. (Coords.), **Responsabilidad Social Corporativa**, 2004,

www.iso.ch,

www.aenor.es,

www.ict.es,

www.marm.es,

www.cmati.xunta.es,

www.sirga.medioambiente.xunta.es,

www.ecoembes.com,

www.ambientum.com,

ISO, **UNE-EN ISO 14001:2015**, AENOR,

AENOR, **OHSAS 18001:2008**, AENOR,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Implantación de Sistemas de Xestión da Calidade: Modelos e Técnicas/O04M006V01205